

N:o 23.

Af herr E. Westin, om ändrad lydelse af §§ 6 och 13 riksdagsordningen.

I slutet af sistlidne riksdag förekom till afgörande frågan om en begränsning af riksdagsmännens antal i både Första och Andra Kammaren. Det sätt att lösa en på dagordningen stående tvistefråga om städernas och landsbygdens representationsrätt, som konstitutionsutskottet afsåg med sitt förslag till ändring af 6 och 13 §§ riksdagsordningen, föreföll visserligen nytt för våra förhållanden, men då det innebar principer, som blifvit erkända och genomförda i de flesta konstitutionella länder, torde vara skäl att pröfva huruvida icke ett sådant sätt jemväl kunde vinna tillämpning i vårt land. För egen del tilltalades jag af de principer, hvarpå förslaget var grundadt, och sympatier för detsamma uttalades jemväl från flere håll. Riksdagen ansåg sig dock i dess sista timmar icke kunna egna frågan den grundliga behandling, som sakens vikt kräfde, hvadan den fick för den gången förfalla.

Då det är antagligt, att frågan om representationsrätten ånyo framkommer vid denna riksdag, har jag för densammas allsidiga utredning ansett nyttigt att omförmälda sätt till lösning jemväl kommer under ompröfning, hvadan jag tillåter mig framställa förslag derom.

De allra flesta af riksdagens ledamöter torde vara ense derom, att en begränsning af riksdagsmännens antal är nödvändig, om icke representationen skall, i följd af folkmängdsökningen, svälla ut allt för mycket. Ehuru jag tror, att beslutet skulle blifva lika kloka och för-

ståndiga om representanternas antal vore mindre än nu är fallet, torde det dock möta svårigheter att åstadkomma en minskning, hvadan man med största utsigt till framgång för en grundlagsförändring i sådant syfte bör fasthålla vid nuvarande antalet.

I det åberopade förslaget har jag icke vidtagit annan ändring, än att den reglering af valkretsarne för Första Kammaren, som Kongl. Maj:t skall verkställa, bör försiggå hvart nionde i stället för hvart tionde år. Oegentligheter vid tillämpningen qvarstå visserligen jemväl efter denna förändring, men de torde blifva icke fullt så stora som med den tioåriga valkretsindelningen.

I öfrigt är förslaget oförändradt, enär jag anser lämpligt att det samma först underkastas en grundlig kritik i dess ursprungliga form, innan förändringar deri föreslås.

Jag tillåter mig fördenskull vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte till hvilande i vidare grundlagsenlig ordning antaga följande förslag till förändrad lydelse af

Riksdagsordningen.

§ 6.

1. Första Kammaren skall bestå af etthundra-femtio ledamöter, hvilka för en tid af nio år utses af landstingen och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga. Hvarje landstingsområde och sådan stad, som nu är nämnd, utgör en valkrets, för hvilken, efter folkmängden inom dess område, väljes en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en etthundrafemtiondedel af rikets folkmängd.

2. För valkrets, som har mindre folkmängd än i mom. 1 sägs, väljes dock en riksdagsman.

3. Derest det antal riksdagsmän, som med tillämpning af stadgandena i mom. 1 och 2 bör utses, icke uppgår till etthundrafemtio, skola, för ernående af detta antal, de valkretsar, hvilkas folkmängd mest öfverskjuter det tal, som enligt mom. 1 är bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarne, vara berättigade att hvardera välja ytterligare en riksdagsman.

4. Det antal riksdagsmän, hvarje valkrets, enligt ofvan angifna grunder, eger utse, bestämmes hvart nionde år af Konungen; och skall vid tillämpning af den sålunda fastställda ordningen iakttagas, att inskränkning icke sker i vald riksdagsmans rätt att under föreskrifven tid utöfva riksdagsmannakallet.

5. Upphör stad att i landsting deltaga under den tid, för hvilken den af Konungen fastställda ordningen är gällande, inträder stadens rätt att utse riksdagsman, dock icke förr än ledighet uppstår i den valkrets, staden förut tillhört.

§ 13.

1. Andra Kammaren skall bestå af tvåhundra-tjugufem ledamöter, deraf etthundra-femtio för landet och sjuttiofem för städerna. Dessa ledamöter väljas för en tid af tre år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under hvilket valet skett.

2. Å landet, hvartill i fråga om riksdagsmannaval äfven räknas köpingar, utses för hvarje domsaga en riksdagsman. Understiger domsagornas antal etthundra-femtio, skola för ernående af det bestämda antalet riksdagsmän de folkrikaste domsagorna, så vidt ske kan häradsvis, indelas i två valkretsar, som hvardera välja en riksdagsman. Öfverstiger domsagornas antal etthundra-femtio, skola, i den mån sådant erfordras, angränsande domsagor, som hafva minsta folkmängd, förenas, två och två, till en valkrets.

3. I stad, hvars folkmängd uppgår till eller öfverstiger en sjuttiofemtedel af folkmängden i rikets alla städer, väljes efter stadens folkmängd en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en sjuttiofemtedel af städernas folkmängd. Städer med mindre folkmängd än nu är sagdt ordnas, så vidt lämpligen ske kan länsvis, i så många valkretsar, som, med iakttagande af att hvardera utser en riksdagsman, erfordras för uppnående af det i mom. 1 föreskrifna antal riksdagsmän för städerna.

4. Indelningen af omförmälda valkretsar så ock riksdagsmännens antal för hvar och en af de städer, hvilkas folkmängd i och för sig berättigar dem att utan förening med annan stad välja riksdagsman, bestämmas, efter ofvan angifna grunder, hvart tionde år af Konungen. Den ordning, som sålunda fastställes, vinner tillämpning vid de val, hvilka näst derefter, enligt § 15 mom. 1, skola ega rum. Köping, som erhåller stadsprivilegier, räknas i fråga om riksdagsmannaval fortfarande till landet, till dess ny valkretsordning varder fastställd.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles, och torde utskottet vid frågans behandling vidtaga de ändringar i förslaget, som pröfvas nödiga för att vinna framgång deråt.

Stockholm den 23 januari 1889.

Erik Westin.